

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ข้าราชการสำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร จำนวน 33 คน ซึ่งเข้าสมัครเพื่อพัฒนาองค์การ "หลักสูตรการฝึกฝนการร่วมรับความรู้สึก" ระหว่างวันที่ 4 - 8 กันยายน 2521 ณ ห้องประชุมคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นกลุ่มทดลองและข้าราชการสำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร จำนวน 33 คน ที่มีโอกาสเข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มควบคุม

กิจกรรมการฝึกความไวต่อการรับรู้

การฝึกความไวต่อการรับรู้ใน "หลักสูตรการฝึกฝนการร่วมรับความรู้สึก" ครั้งนี้ หัวหน้าคณะผู้ฝึกคือ ดร. สุธีรพันธ์ กรลักษ์ณ์ และการอบรมนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งพอจะแยกการอบรมนี้ออกได้เป็น 3 ตอนคือ

1. ตอนกิจกรรมรวม เป็นการชี้แจงให้ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนทราบถึงจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรม และความหมายของการฝึกความไวต่อการรับรู้ การนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันและงานในหน้าที่ กิจกรรมนี้จะประกอบด้วย

1.1 Bingo Game (Familiarization) เป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรม รู้จักสนิทสนมกันยิ่งขึ้น สำหรับผู้ที่รู้จักกันดีแล้วจะได้มองกันในด้านต่าง ๆ บ้าง

1.2 ทักษะการฟัง (Listening Skill) กิจกรรมนี้จะฝึกฝนทักษะการฟัง ซึ่งให้เห็นถึงอุปสรรคในการเป็นผู้ฟังที่ดี และพูดในสิ่งที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองต้องการพูด

1.3 Defense Mechanism เป็นการบรรยายประกอบการศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจตนเอง และการกระทำของคนอื่น กิจกรรมนี้จะช่วยให้เห็นถึงกลวิธีต่าง ๆ ที่มนุษย์ใช้ป้องกันตนเอง ให้ความทุกข์กังวลใจ

1.4 Indirect Communication (Rumour) กิจกรรมนี้แสดงถึงการเกิดข่าวลือ และประโยชน์ของการสื่อสารโดยตรง

1.5 Human Perception หรือการมองโลกของมนุษย์ กิจกรรมนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงการมองโลกของมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถเข้าใจโลกได้ทุกอย่าง เพราะมนุษย์มีขีดจำกัดในการรับรู้ มีอคติและทัศนคติที่ต่างกัน ความสนใจ ความชอบ การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ซึ่งทำให้การมองโลกต่างกัน

1.6 Value Judgment and Self Concept เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมองโลกของมนุษย์ ซึ่งมีการนำเอาค่านิยมของตนเองและสังคมมาตัดสินและตีความรวมทั้งความรู้สึกที่มีต่อภาพพจน์ของตนเองด้วย

1.7 Rejecting and Accepting กิจกรรมนี้ แสดงถึงพลังหรืออิทธิพลของกลุ่ม ในด้านการยอมรับและไม่ยอมรับของกลุ่ม ซึ่งมีต่อความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของบุคคล

1.8 Role play against personality เป็นการแสดงบทบาทที่ขัดกับบุคลิกภาพเดิมของตนเอง

2. ทอนกิจกรรมแยกกลุ่ม กิจกรรมนี้ ผู้รับการอบรมจะแยกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 7 - 9 คน โดยมีหัวหน้ากลุ่ม (Facilitator) เป็นผู้นำกลุ่ม กิจกรรมนี้ประกอบด้วย

2.1 Who am I เป็นการใช้คำถามเพื่อให้บุคคลได้แสดงความรู้สึกของคนที่มีความรู้สึกรู้ใจตนเอง เช่น "ถ้าคุณจะเป็นดอกไม้ จะเป็นดอกอะไร เพราะอะไร"

2.2 Group Discussion เป็นการอภิปรายปัญหาในกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นปัญหาของผู้รับการอบรม หรือของหัวหน้ากลุ่มก็ได้ โดยปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม และจะต้องนำปัญหาของผู้รับการอบรมมาอภิปรายกันจนครบทุกคน ซึ่งต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 16 ชั่วโมง

3. ตอนสรุป เป็นการรวมกลุ่มใหญ่ ให้ผู้รับการอบรมแสดงความคิดเห็น
วิพากษ์วิจารณ์ ประเมินผลและแสดงข้อเสนอแนะสำหรับผู้เข้ารับการอบรม

แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลของ ดร.ทิสนา แชนมณี ซึ่งมีลักษณะเป็น
แบบมาตราส่วนประเมินค่า ประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ มีค่าความเที่ยง .92 และสามารถ
จำแนกบุคคลได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แบบวัดนี้ ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบกับนิสิตบัณฑิต
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 32 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อถือ
ได้ด้วยวิธีของ ฮอยท์ (Hoyt's Method) ได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบเท่ากับ .89

ข้อความในแบบวัดทักษะและทัศนคติส่วนบุคคล จะช่วยให้ผู้ที่ทำแบบวัดชุดนี้
สำรวจทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลแต่ละด้าน แต่ละข้อความจะแบ่งช่วงที่จะให้ผู้ประเมิน
ประเมินออกเป็น 7 ช่วง (สเกล 1 - 7) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ซึ่งผู้ที่ทำแบบ
ทดสอบจะต้องวัดตนเองว่าอยู่ในอันดับใดใน 1 - 7 ช่วง

2. แบบทดสอบอีพีพีเอส (The Edwards Personal Preference
Schedule) สร้างโดย Allen L. Edwards จากทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์
และนักจิตวิทยาอื่น ๆ ซึ่ง พรรณราย นิมขุนทด (2511) ขณะนั้นเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ เป็นผู้แปลและคัดแปลง นางสาวละออ พงษ์พานิช (พ.ศ. 2511) ได้หาความ
เชื่อถือได้ของแบบทดสอบบุคลิกภาพกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูที่ประกอบอาชีพในกรุงเพ
มหานคร ได้ค่าความเชื่อถือได้ระหว่าง .62 - .98 บุญส่ง นิลแก้ว และวิไลวรรณ ยามาดี
(พ.ศ. 2521) อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ได้แปลและคัดแปลงแบบทดสอบอีพีพีเอส และได้หาความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบบุคลิกภาพ
กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ
อีพีพีเอส ด้านความต้องการแต่ละประเภท ระหว่าง .6450 - .8368 เนื่องจากผู้วิจัย
ต้องการทดสอบบุคลิกภาพเพียง 5 ด้าน คือ ความต้องการพึ่งตนเอง ความต้องการไมตรี
สัมพันธ์ ความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความต้องการขอความช่วยเหลือ และความ

ต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น โดยเลือกคำถาม 75 ข้อ จาก 225 ข้อ ที่แสดงบุคลิกภาพ ด้านความต้องการ 5 ด้านดังกล่าว จึงนำแบบทดสอบที่เลือกคำถามไว้แล้ว ไปทดสอบกับ ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 39 คน เพื่อหาค่าความเชื่อถือได้ โดยทำการทดสอบสองครั้ง เว้นระยะการทดสอบ 1 สัปดาห์ นำคะแนนที่ได้จากการ ทดสอบทั้งสองครั้งมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ปรากฏดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์ ความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ

บุคลิกภาพ	ความเชื่อถือได้
1. ความต้องการพึ่งตนเอง	0.93
2. ความต้องการไมตรีสัมพันธ์	0.57
3. ความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น	0.62
4. ความต้องการความช่วยเหลือ	0.56
5. ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น	0.50

ลักษณะของแบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพนี้ประกอบด้วย ข้อย่อยทั้งสิ้น 75 ข้อ เป็นข้อจริง 70 ข้อ อีก 5 ข้อ เป็นข้อความซ้ำ แต่ละข้อจะมีข้อย่อย ก. และข้อย่อย ข. ให้ผู้ตอบเลือกตอบข้อย่อยเพียงข้อเดียว ที่เห็นว่าตรงหรือใกล้เคียงลักษณะของตนมากที่สุด

การปฏิบัติการเพื่อรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่วันที่ 4 - 8 กันยายน 2521 ถึงวันที่ 18

พทศจิกายน 2521 โดยผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร. สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะวิทยากร และผู้อำนวยการสำนักวิชาความสะอาด กรุงเทพมหานคร ให้เข้าสังเกตการณ์และใช้แบบวัดทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลให้ข้าราชการทั้งสองกลุ่มทดสอบ (Pre-test) หลังการฝึกก็ได้ทำการทดสอบอีกครั้ง (Post-test) และหลังการฝึก 2 เดือน ได้ใช้แบบทดสอบ อีพีทีเอส ให้ข้าราชการทั้งสองกลุ่มทำการทดสอบ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนจากแบบวัดทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกมาวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-test
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ 5 ด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย